

Klientka chce się ubiegać o przyznanie specjalnego zasiłku opiekuńczego w związku z opieką nad dziadkiem. Dziadek jest wdowcem, dzieci nie żyją. Klientka mieszka z babcią. Kwalifikują się dochodowo do wnioskowanego świadczenia. Dziadek posiada orzeczenie wydane przez lekarza orzecznika ZUS z dnia 21.02.2019 r. Ustalono, że „jest trwale niezdolny do samodzielnej egzystencji”. Klientka zapytuje: Czy w związku z tym, można uznać, że ma znaczny stopień niepełnosprawności? Czy musi być również zapis w orzeczeniu, że jest całkowicie niezdolny do pracy? Czy na podstawie takiego orzeczenia, oraz po zrezygnowaniu z pracy można przyznać specjalny zasiłek opiekuńczy?

Zgodnie z art. 3 pkt 21 ustawy z 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 111 ze zm.) – (u.ś.r.), ilekroć w ustawie mowa jest o znacznym stopniu niepełnosprawności - oznacza to:

- a) niepełnosprawność w stopniu znacznym w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- b) całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji orzeczoną na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- c) stałą albo długotrwałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym i do samodzielnej egzystencji albo trwałą lub okresową całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym i do samodzielnej egzystencji, orzeczoną na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników w celu uzyskania świadczeń określonych w tych przepisach,
- d) posiadanie orzeczenia o zaliczeniu do I grupy inwalidów,
- e) niezdolność do samodzielnej egzystencji orzeczoną na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Art. 16a ust. 1 u.ś.r. , wskazuje, iż specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
- 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej - w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności

stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Jak z powyższego wynika, w zakresie orzeczeń ZUS na podstawie tej definicji, należy odwoływać się do przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w celu uzyskania świadczeń określonych w tych przepisach.

Orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji lekarz orzecznik ZUS wydaje na podstawie art. 13 ust. 5 wskazanej ustawy, w przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

Na marginesie można dodać, iż art. 5 pkt 1a ustawy z 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jasno wskazuje, iż orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Wobec powyższego wydane wobec dziadka klientki orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o niezdolności do samodzielnej egzystencji, spełnia wymóg określony w art. 16a ust. 1 u.ś.r., gdyż orzeczenie to jest równoznaczne z wymaganym przez ww. przepis orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Zatem można orzekać o przysługującym stronie prawie do specjalnego zasiłku opiekuńczego po zrezygnowaniu z pracy przez klientkę.

Zaproszono na dalsze konsultacje w razie pytań lub problemów.